Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

22 831 De Hoorn van Afrika

Nr. 123 BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 september 2016

Graag bieden wij u hierbij de reactie aan op het verzoek van de Algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 9 september 2016 inzake Ethiopië.

Ontwikkelingen in Ethiopië

De veiligheidssituatie in Ethiopië is recentelijk verslechterd, mede als gevolg van het harde neerslaan van eerdere protesten. Daarbij zijn honderden doden gevallen en duizenden mensen gearresteerd. De lokale protesten in Oromia en Amhara duren voort en de roep om omverwerping van de EPRDF-regering neemt toe. Een groot deel van de protesten neemt de vorm aan van massa-stakingen, waarmee getracht wordt het economische leven in een stad stil te leggen en belangrijke doorgaande wegen in Ethiopië te blokkeren. Hierdoor wordt het vervoer tussen delen van Ethiopië bemoeilijkt. Op termijn zullen deze protestacties ook kunnen leiden tot prijsstijgingen en mogelijk zelfs tekorten van voedsel en goederen. Vanwege de fluïde veiligheidssituatie in delen van het land heeft de Nederlandse ambassade de informatievoorziening aan de Nederlandse gemeenschap in Ethiopië geïntensiveerd.

De ontwikkelingen zijn terug te voeren op een aantal structurele problemen. Burgers in Oromia en Amhara (die samen de meerderheid van de bevolking vormen) voelen zich economisch en politiek achtergesteld door de regering, die binnen het etnisch-federale staatsmodel gedomineerd wordt door een minderheidspartij uit de regio Tigray (het TPLF: Tigrayan People’s Liberation Front). De economische groei van de afgelopen jaren was weliswaar indrukwekkend, maar niet iedereen heeft daarvan geprofiteerd. Vooral onder de jongeren heerst nog steeds een hoge werkloosheid.

Buitenlandse bedrijven worden door Ethiopische burgers soms gezien als verlengstuk van de overheid – mede omdat deze bedrijven de overheid

kst-22831-123
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

van noodzakelijke harde buitenlandse valuta voorzien wegens de oriëntatie op exportsectoren. Om die reden worden buitenlandse bedrijven soms aangevallen. Ook lijkt meegespeeld te hebben dat op deze wijze de aandacht van de internationale media kon worden getrokken.

De Ethiopische regering geeft toe dat de laatste jaren corruptie en slecht bestuur zijn toegenomen. De regering lijkt zich evenwel slechts ten dele bewust hoezeer dat onder de bevolking tot grote afkeer tegen haar bewind heeft geleid.

Schade die de daar gevestigde Nederlandse bedrijven hebben geleden

Het kabinet hecht er allereerst aan te melden dat de aanvallen niet specifiek gericht zijn tegen Nederlanders of Nederlandse ondernemingen, maar tegen de Ethiopische overheid. Buitenlandse investeringen zijn hiervan de dupe omdat zij als tastbaar symbool van de regering worden gezien. Bij de ongeregeldheden van de afgelopen week zijn ook vijf niet-Nederlandse bedrijven aangevallen. Vier Nederlandse agrobedrijven zijn slachtoffer geworden van vernieling. De schade is nog niet officieel vastgesteld, maar bij twee van de vier bedrijven is de schade ernstig. Bij de andere twee bedrijven is de schade minder ernstig, omdat deze ondernemingen zich nog in een opstartfase bevonden.

Gevolgen bilaterale handels- en investeringsrelatie met Ethiopië

Nederland is als grootste Europese investeerder een belangrijke partner in Ethiopië. Het is evident dat de recente ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op het investeringsklimaat en de werkgelegenheid in Ethiopië, de reputatie van het land en daarmee ook de sociaaleconomische ontwikkeling. Veiligheid, rechtszekerheid en bescherming van investeringen zijn fundamentele voorwaarden voor een goed investeringsklimaat. Het is de verwachting dat bedrijven op dit moment terughoudend zullen zijn met het doen van nieuwe investeringen.

Inzet kabinet

Het is noodzakelijk dat de Ethiopische regering nu in een betekenisvolle dialoog treedt met de oppositie en de wensen en grieven van de oppositie serieus neemt. Daarmee kan de regering haar vertrouwensbasis onder de bevolking verbreden. Democratisering, verjonging van de bestuursklasse en het verbeteren van de «rule of law» zijn voorwaarden voor succes op de langere termijn. Het kabinet dringt er bij de Ethiopische regering op aan deze hervormingen door te voeren. Door op korte termijn trainingen te verzorgen voor talentvolle, hervormingsgezinde politici in Oromia en door een bijdrage te leveren aan normalisering van de politieke dialoog tussen het regime en de oppositiepartijen zal Nederland trachten bij te dragen aan deze noodzakelijke hervomingen in Ethiopië.

Nederland veroordeelt het repressieve en buitenproportioneel hard ingrijpen van de Ethiopische veiligheidstroepen. Daarnaast is het kabinet bezorgd over de duizenden politieke gevangenen die momenteel in Ethiopië worden vastgehouden. Het is van belang dat de autoriteiten de Ethiopische Grondwet respecteren en ruimte bieden voor vreedzame protesten.

De Nederlandse ambassade in Addis Abeba staat in nauw contact met de Nederlandse getroffen bedrijven en Ethiopische autoriteiten. De ambassade dringt aan op een betere bescherming van de Nederlandse investeringen en vastgoed alsmede van de Nederlandse en Ethiopische

werknemers. De Ethiopische autoriteiten zeggen de situatie zeer serieus te nemen, gezien de brede economische relatie met Nederland en de significante bijdrage van de Nederlandse investeerders bij de modernisering van de economie, het genereren van harde valuta, werkgelegenheid en kennisoverdracht. De Ethiopische Investeringscommissie (EIC) heeft laten weten de veiligheid van buitenlandse bedrijven te willen garanderen. Daarnaast heeft de EIC op eigen initiatief aangegeven de schade bij de bedrijven te inventariseren en de mogelijkheid van compensatie te onderzoeken. De EIC zal binnenkort samen met de ambassade naar de getroffen bedrijven reizen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen